

8. Міжнародно-правова відповідальність // Юридичний вісник України 1999. – №12. – С. 100.

9. Мохаммад Абдель Карим Мусса Аль-Нсур. Международно-правовая защита прав женщин и детей в период кризисных ситуаций: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Мохаммад Абдель Карим Мусса Аль-Нсур; Одесский национальный ун-т им. И. И. Мечникова. – О., 2002. – 215 с.

10. Офіційний сайт Міжнародного комітету Червоного Хреста [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.icrc.org/rus/?OpenDocument&style=custo_print

11. Статут Міжнародного кримінального суду [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org/ru/law/icc/>

12. Фуркало В. В. Международно-правовая защита гражданского населения в условиях вооруженных конфликтов / В. В. Фуркало. – К., 1986.

13. Цибуленко Є. М. Міжнародно-правове регулювання застосування звичайних озброєнь: Дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11 / Є. М. Цибуленко; Київський ун-т ім. Тараса Шевченка. Інститут міжнародних відносин. – К., 1999. – 184 с.

14. Ярмак В. Х. Міжнародне гуманітарне право, що застосовується в період збройних конфліктів та імплементація Україною: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11 / В. Х. Ярмак; Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. – Х., 2003. – 19 с.

Бані-Насер Фаді – аспірант кафедри міжнародного права Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

УДК 341.217(3)+325.2

Сергій Білоцький *

ЕВОЛЮЦІЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ АЛЬТЕРНАТИВНИХ (ВІДНОВЛЮВАНИХ) ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ В ПРАВІ ЄС

Статтю присвячено комплексному правовому регулюванню альтернативної енергетики, розпочатому в рамках ЄС. Наголошується на тому, що попри вжиті заходи акти ЄС продовжують залишатися лише загальним гармонізаційними нормами, а відмінне правове регулювання в ЄС щодо виробництва палива та електроенергії з відновлюваних джерел продовжує існувати.

Ключові слова: правове регулювання альтернативної енергетики, право ЄС, міжнародно-правове регулювання енергетики.

Белоцкий С. Д. Эволюция правового регулирования альтернативных (возобновляемых) источников энергии в праве ЕС.

Статья посвящена комплексному правовому регулированию альтернативной энергетики, которое началось в рамках ЕС. Внимание акцентируется на том, что несмотря на принятые меры, акты ЕС продолжают оставаться лишь общими гармонизационными нормами, а отличное правовое регулирование в ЕС по производству топлива и электроэнергии из возобновляемых источников продолжает существовать.

Ключевые слова: правовое регулирование альтернативной энергетики, право ЕС, международно-правовое регулирование энергетики.

Bilotsky S. D. The evolution of legal regulation of alternative (renewable) energy sources in EU law.

The article is devoted to the comprehensive legal regulation of Green Energy, which began in the EU. Despite the measures taken, the EU acts remain the common harmonization rules. There continues to be excellent legal regulation in the EU for the production of fuels and electricity from renewable sources.

Keywords: legal regulation of the Green Energy, the EU law, international-legal regulation of energy.

Порівняно новою сферою міжнародного співробітництва стала енергетична. Своєю чергою одним з останніх в його рамках стало запровадження правового регулювання альтернативної енергетики. Одні з перших міжнародно-правових актів тут прийняв Європейський Союз (ЄС).

Проблематика альтернативної енергетики не знайшла достатнього відображення в доктрині міжнародного права. Можна згадати ряд пов'язаних робіт З. В. Тропіна, А. О. Кориневича, А. Х. Абашидзе, А. В. Башун і інших. На жаль, саме еволюція в рамках права ЄС правового регулювання альтернативної енергетики в цих дослідженнях не здійснено.

Метою статті є правовий аналіз еволюції в рамках права ЄС правового регулювання використання альтернативних джерел енергії.

Від початку питання альтернативної енергетики на теренах ЄС регулювалися виключно на національному рівні у державах-членах. Треба зазначити, що сам термін «альтернативна енергетика» в міжнародному праві і праві ЄС є багато в чому штучним, і фактично не використовується. Ми використовуємо його як збірне технічне поняття, що включає відновлювані джерела енергії (сонячну, вітрову, припливну), біоенергетику, енергоефективність та науково-технічне співробітництво з розробки нових джерел енергії.

В рамках органів ЄС першим увагу звернув на відновлювані джерела енергії Європарламент. У 1981–82 рр., ще в рамках Європейського Економічного Співтовариства (ЄЕСп) було прийнято резолюції з приводу сонячної енергії і біомаси [1, с. 11]. В зв'язку з рекомендаційними повноваженнями Європарламенту в той час, жодних практичних результатів ці резолюції не мали, але свідчили про зацікавленість вже тоді європейської громадськості в відновлюваній енергетиці.

Спочатку діяльність ЄС стосовно відновлюваної енергетики була доволі фрагментованою та спрямованою переважно на розвиток дослідницьких проектів в цій сфері. Так, чи не першим стало прийняте в 1973 р. Рішення Ради 73/176/ЄЕС «Про прийняття програми щодо дослідження нових технологій для ЄЕС (використання сонячної енергії та переробка сировини)» [2, с. 34–35] та у 1982 р Регламенту 2039/82/ЄЕС «Надання фінансової підтримки проектам, спрямованим на використання альтернативних джерел енергії» [3, с. 9]. Там мова йшла про цілий комплекс таких джерел – скраплення і газифікація твердих палив, експлуатація геотермальних родовищ та використання сонячної енергії. Пізніше приймався в ЄСп (Європейського Співтовариства) ряд подібних актів.

Але вже в 1986 р. у рамках європейських інтеграційних об'єднань на засіданні Ради Міністрів ЄС серед інших енергетичних завдань в сфері екології була позначена необхідність сприяти розвитку відновлюваних джерел енергетики [4, с. 31–35]. Тоді ж як окреме питання Радою ЄС була поставлена орієнтація ЄСп на розвиток нових і відновлюваних джерел енергії [5, с. 1–2]. На початковому етапі співпраця обмежувалася інформаційним обміном, виведення використання цих джерел на рівень самокупності, створення в державах відповідних структур відповідальних за розвиток таких джерел, запровадженням науково-технологічної програми сприяння розвитку існуючих і пошуку нових джерел енергії, заради чого ЄЕСп виділяв фінансові ресурси, що мали реалізовуватися в рамках проектів «Співробітництва в сфері наукових і технологічних досліджень» (COST) [6, с. 12]. До участі в таких пошуках могли залучатися і треті держави, що втілювалося в багатосторонніх угодах, зокрема з Фінляндією, Швейцарією, Югославією і іншими у 1986 р. [7, с. 19–23].

В 1988 р. Рада ЄСп схвалила Рекомендацію державам-членам щодо використання в ЄСп відновлюваних видів енергії. В цій Рекомендації з'ясовуються основні перешкоди для використання нових та відновлюваних видів енергії. Окрім технічного прогресу, якого ще необхідно було досягти в рамках технологічних програм, перешкоди пов'язані, в основному, із спрощенням та прискоренням виконання методик, із розповсюдженням інформації про їхні потенційні та технічні можливості для трудових ресурсів, із розширенням ринку та можливостей для продажу електроенергії, виробленої на установках відновлюваної енергії, через державний сектор [8, с. 31].

Новий етап розвитку розпочався зі створенням ЄС і прийняттям Європарламентом у січні 1993 р. резолюції по розвитку відновлюваних джерел енергії [9, с. 31–36] і прийняття

тоді ж рішення Ради ЄС про запровадження програми з підтримки відновлюваної енергетики *ALTENER*.

Первинне право ЄС закладає найзагальніші засади діяльності ЄС в енергетичній сфері. Згідно Лісабонської редакції установчих договорів ст. 4 п. 2 Договору про функціонування ЄС (ДФЄС) [10] енергетика відноситься до спільної компетенції ЄС і держав-членів. Гармонізація законодавства держав-членів в енергетичній сфері здійснюється переважно через ст. 115 ДФЄС, що передбачає проведення заходів з метою забезпечення функціонування внутрішнього ринку.

Реалізуючи свою компетенцію в межах внутрішнього ринку щодо енергетики ЄС діє на основі ст. 194 ДФЄС. Згідно неї сама діяльність ЄС в енергетичній сфері має враховувати потреби в відновлюваних джерелах енергії: «потреби у збереженні і поліпшенні якості навколишнього середовища». Серед перерахованих нижче чотирьох основних принципів функціонування енергетичного ринку два пов'язані з відновлюваними джерелами: «забезпечити надійність енергопостачання в Союзі та сприяти енергетичній ефективності й економії енергії, а також розвитку нових і відновлюваних видів енергії».

В той же час ЄС не отримав права вказувати державам-членам умови експлуатації їхніх енергетичних ресурсів, та впливати на їх вибір між різними джерелами енергії і загальну структуру їхнього енергопостачання (хоча знову ж таки вони мають враховуючи питання захисту навколишнього середовища в рамках ЄС).

За загальним правилом гармонізаційні заходи у ЄС (переважно – ухвалення директив) в сфері енергетики мають прийматися Європейським парламентом і Радою згідно зі звичайною законодавчою процедурою. Такі заходи ухвалюються після консультації з Економічним і соціальним комітетом та Комітетом регіонів. Якщо ж гармонізаційні заходи будуть мати, по суті, податковий характер, то їх буде встановлювати Рада, яка діє одностайно згідно зі спеціальною законодавчою процедурою і після консультації з Європейським парламентом (п. 3 ст. 194 ДФЄС).

Європейський парламент постійно підкреслював роль відновлюваної енергетики і наполегливо рекомендував ЄС проводити в життя дії з підтримки відновлюваної енергетики. Там було визначено три ключові цілі енергетичної політики: підвищення конкурентоспроможності, надійність енергопостачання і заходи по захисту навколишнього середовища. Сприяння відновлюваній енергетиці визначається як важливий фактор досягнення цих цілей [11].

Отже, для ЄС відновлювана енергетика від початку вирішувала два головні завдання: покращення енергетичної безпеки держав-членів та стану навколишнього середовища в Європі.

Практичних заходів в напрямі гармонізації в сфері відновлюваних джерел енергії ЄС почав вживати з розробки концептуальних політичних документів. Ці акти «м'якого права», в формі Білих та Зелених книг, мали змалювати проблему та намітити перспективні шляхи її вирішення на основі спільної стратегії. Першою стала прийнята в 1996 р. Комісією «Біла книга про політику в сфері енергетики» [12], яка, зокрема, визначала стратегію ЄС щодо використання відновлюваної енергії. Книга закликала держави-члени та ЄС вживати заходів і створювати програми для розвитку відновлюваних джерел енергії на національному рівні і на рівні Співтовариства. Пізніше Комісія прийняла комунікацію «Вимір енергії у зміні клімату» [13], у якій містився перелік можливих дій для зменшення викидів парникових газів, зокрема сприяння впровадженню технологій у енергетиці, які б не сприяли викидам CO₂, сприяння використанню відновлюваних джерел енергії за допомогою програм ЄС, співпраця з енергопостачальними компаніями з метою забезпечення ефективнішого виробництва і постачання електроенергії та ін.

В 1997 р. ЄС розробило безпосередньо присвячену відновлюваним джерелам Білу книгу – «Відновлювані джерела енергії: Стратегія і план дій Співтовариства» [14]. Метою Білої книги було встановлення орієнтиру у досягненні до 2010 р. мінімального об'єму енергії, що отримується з відновлюваних джерел, в 12 %. Це мало загалом сприяти збільшенню робочих місць в ЄС, зменшенню залежності від імпорту енергоносіїв та покращенню стану з викидами CO₂.

Для досягнення передбачених цілей вбачалося розробити план дій, який мав заохотити розвиток відновлюваних джерел енергії в ЄС без надмірного фінансового тягаря шляхом здійснення таких пріоритетних заходів:

- недискримінаційного доступу до ринку електроенергії;
- податкових та фінансових заходів;
- нових ініціатив щодо біоенергії для транспорту, тепло- та електроенергії і, зокрема, конкретних заходів щодо збільшення частки ринку біопалива, заохочення використання біогазу та розвитку ринків твердої біомаси;
- сприяння використанню відновлюваних джерел енергії (таких, як сонячна енергія) в будівельній галузі, зокрема, у модернізації та будівництві нових споруд.

Для покращення зв'язків між ЄС та державами-членами на рівні Співтовариства було створено робочу групу, з метою забезпечення більш тісної співпраці між Комісією та державами-членами, оскільки заходи, вжиті на рівні Співтовариства, щодо використання відновлюваних джерел енергії стосуються, серед іншого, оподаткування, енергетичної ефективності і інших політик в таких областях, як навколишнє середовище і сільське господарство.

Особлива увага мала бути приділена в рамках держав-членів пропаганді серед населення використання відновлюваних джерел енергії.

Зелена книга про безпеку енергопостачання, прийнята в 2000 р., вказувала, що відновлювані джерела енергії неефективно використовуються і необхідно розвивати менш забруднюючі джерела енергії.

Розробляючи спільні підходи до регіональної енергетичної безпеки Європейська Комісія видала у 2001 р. Зелену книгу «До Європейської стратегії безпеки енергоспоживання» [15], в якій, в якості засобу вирішення проблеми залежності від імпортованих енергоресурсів вказала на відновлювані джерела енергії, і зокрема доведення рівня їхнього використання до 20 % до 2020 р. Сприяти цьому мало прийняття відповідних гармонізаційних актів.

Першим гармонізаційним актом безпосередньо спрямованим на узгодження діяльності держав-членів в щодо відновлюваної енергетики стала Директива 2001/77/ЄС від 27 вересня 2001 р. «Стимулювання надходжень електроенергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, на внутрішній ринок електропостачання» [16, с. 33–40]. Зокрема, директива встановила, що варто розуміти під такими джерелами. Під відновлюваними джерелами енергії директива розуміє альтернативні джерела енергії, не пов'язані зі спалюванням пального (вітер, сонце, хвилі та інші джерела гідроенергії, джерела геотермальної енергії і т. п.). Варто вказати, що предмет директиви обмежено лише виробленням електроенергії, і мова не йде про вироблення паливних матеріалів.

На держави-члени було покладено обов'язок підготувати та публікувати доповіді (першу – на п'ять років, другу – на десять), що мають висвітлювати національні цілі в галузі виробництва електроенергії з відновлюваних джерел енергії, а також розробити конкретні заходи щодо розвитку такого виробництва на основі принципів транспарентності та недискримінації (національні індикативні плани).

В директиві в якості її конкретної мети визначено загальне збільшення частки відновлюваних джерел енергії при виробництві електроенергії на внутрішньому ринку електроенергетики ЄС (на 2010 р. – 21 %, на відміну від передбачених у Білій книзі 12 %). Згідно директиви від держав-членів вимагається заохочувати розширення споживання електроенергії, виробленої з відновлюваних джерел на основі «національних індикативних планів», які визначаються з урахуванням базових значень, викладених у директиві, та відповідають зобов'язанням відповідно до Кіотського Протоколу.

Крім того, на держави-члени покладено обов'язок забезпечувати можливість перевірки походження електроенергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, шляхом надання «гарантій походження». Держави-члени мають здійснити оцінку чинної національної законодавчої бази на предмет зменшення перешкод на шляху до збільшення обсягів виробництва електроенергії з відновлюваних джерел енергії.

Національні оператори електроенергетичних мереж та розподілу повинні забезпечувати пріоритетність диспетчеризації електроенергії, виробленої з відновлюваних джерел.

Головним недоліком директиви було те, що хоч вона і встановлювала кількісні цілі, але їхнє досягнення було пріоритетним, проте не обов'язковим. Крім того, практичні засоби встановлювалися в рамках національних програм, за відсутності практичного впливу ЄС на них.

Не охопленому цією директивою аспекту використання відновлюваної енергії в ЄС – в якості палива для транспорту, було присвячено Директиву **2003/30/ЄС** від **8** травня **2003** р. «Стимулювання використання біопалив або інших відновлюваних видів палива на транспорті» [17, с. 42–46].

Саме транспорт, що споживає енергоресурси, одержувані державами-членами переважно ззовні, є найбільш незахищеним щодо цього сектором економіки. Використання енергії для потреб транспорту також значно впливає на стан навколишнього середовища. У цьому зв'язку принциповим питанням є перехід транспортної інфраструктури на більш надійні і більш прихильні для навколишнього середовища джерела енергії. Одним з таких джерел є біопаливо.

Головним завданням директиви є заохочення використання біопалива та інших видів відновлюваного палива, як заміни дизельного палива на транспорті з метою виконання зобов'язань у сфері боротьби зі змінами клімату, забезпечення надійного постачання екологічно чистого палива та заохочення використання джерел відновлюваної енергії [18, с. 790–791].

Для впровадження дієвого механізму підтримки виробництва та використання біологічного палива директива передбачила перенесення наголосу зі сфери регулювання пропозиції на сферу регулювання попиту. Це є саме той спосіб, який дозволив використовувати економічні, а не адміністративні важелі регулювання [19].

Директива в ст. 2 визначає предмет свого регулювання – «рідке або газоподібне паливо, зроблене з біомаси, природних відходів сільського або лісового господарства і пов'язаних з ними виробництв».

Система, запроваджена для біопалива, є в принципі подібною до запровадженої щодо відновлюваної електроенергії. На спільному ринку має продаватися мінімально встановлена частка біопалива, для цього мають бути також визначені національні індикативні плани. Базовими значеннями таких планових показників є **2 %** та **5,75 %** від енергетичного еквіваленту всього бензину та дизельного палива для транспорту, розміщеного на ринках держав-членів, відповідно до **31 грудня 2005** та **2010** рр.

Держави-члени повинні вести моніторинг наслідків використання біопалив у дизельних паливних сумішах в обсязі, вищому за **5 %**, в неадаптованих транспортних засобах, і вживати заходів для забезпечення дотримання законодавства ЄС щодо стандартів на викиди.

З метою подальшого сприяння застосуванню біопалива і інших видів відновлюваного пального було прийнято Директиву **2003/96/ЄС** [20, с. 51], що передбачає повне або часткове звільнення від оподаткування чи зменшення ставки оподаткування щодо товарів, які підлягають оподаткуванню, у сфері пілотних проектів з метою технологічного розвитку більш екологічно чистих товарів, або щодо палива з поновлюваних джерел. У ст. 16 директиви конкретизовано на які саме товари вона поширюється, серед них паливо з біомаси і синтетичне пальне.

Такі податкові пільги розглядаються в якості державної допомоги, що не може бути надана без попереднього дозволу Європейської Комісії. Це пов'язано з фактичним порушенням фактом такої допомоги основоположних принципів єдиного ринку ЄС, які проте допускають виключення з заборони державної допомоги на користь захисту навколишнього середовища.

Таким чином, регулювання альтернативної енергетики в ЄС пройшло тривалий еволюційний розвиток, який розпочався з ухвалення рекомендаційних рішень

Європарламенту та інших інститутів ЄС, а закінчився ухваленням обов'язкових для виконання директив в сфері відновлюваних джерел енергії, біоенергетики, енергоефективності та протидії змінам клімату. В їхніх рамках встановлено певні критерії та цифрові показники досягнення яких передбачено державами-членами, при цьому в цьому ЄС часто передеує в рамках всього міжнародного права.

Список використаних джерел:

1. **Resolution on the use of biomass as a source of energy // Official Journal. – C 267. – 11.10.1982. – P. 102.**
2. **Council Decision of 18 June 1973 adopting a programme of research in new technologies for the European Economic Community (use of solar energy and recycling of raw materials) // Official Journal. – L 189. – 11.7.1973. – P. 34–35.**
3. **Council Regulation (EEC) № 2039/82 of 19 July 1982 amending Regulation (EEC) № 726/79 as regards the granting of financial support for projects to exploit alternative energy sources // Official Journal. – L 219. – 28/07/1982. – P. 9.**
4. **86/234/EEC: Council Decision of 10 June 1986 adopting multiannual R & D programmes in the field of the environment (1986 to 1990) // Official Journal. – L 159. – 14.6.1986. – P. 31–35.**
5. **Council Resolution of 26 November 1986 on a Community orientation to develop new and renewable energy sources // Official Journal. – C 316. – 09/12/1986. – P. 1–2.**
6. **86/358/EEC: Council Decision of 14 July 1986 concerning the conclusion of a Community COST Concertation Agreement on a concerted action project in the field of aquatic primary biomass (marine macroalgae) (COST Project 48) // Official Journal. – L 216. – 5.8.1986. – P. 12.**
7. **Community COST Concertation Agreement between the European Economic Community and the Republic of Finland, the Kingdom of Norway, the Kingdom of Sweden, the Swiss Confederation and the Socialist Federal Republic of Yugoslavia on a concerted action project in the field of plant in vitro culture (COST Project 87) // Official Journal. – L 216. – 5.8.1986. – P. 19–23.**
8. **Муссіс Н. Вступ до Європейського Союзу. Право, економіка, політика. 11 Енергетика / Н. Муссіс; пер. з англ. під ред. Шниркова О. І., Дайнеко В. В. – К. : Центр Європейських студій, Інститут міжнародних відносин, ВЦ «Київський університет», 1999. – С. 31.**
9. **Resolution A3-0405/92. Resolution on the promotion of renewable forms of energy // Official Journal. – C 42. – 15.2.1993. – P. 31–36.**
10. **Основополагающие акты Европейского Союза: учредительные документы Европейского Союза, Хартия Европейского Союза об основных правах, Лиссабонский договор 2007 г. с комментариями / Ответст. редактор Кашкин С. Ю. – М. : Инфра-М, 2008. – 704 с.**
11. **Голикова С. Энергия будущего ЕС – возобновляемые источники энергии [Електронний ресурс] / С. Голикова // Экологические системы. – №12. – 2005. – Режим доступу: http://esco-ecosys.narod.ru/2005_12/art10.htm**
12. **COM (95) 682 final, 13 December 1995. White Paper: An Energy Policy for the European Union [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://aei.pitt.edu/1129/1/energy_white_paper_COM_95_682.pdf**
13. **COM (97) 196 final, 14 May 1997, The Energy Dimension of Climate Change. Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the Economic and Social Committee and the Committee of the Regions [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://aei.pitt.edu/4723/1/000817_1.pdf**
14. **COM(97)599 final. Communication from the Commission. Energy for The Future: renewable sources of energy. White Paper for a Community Strategy and Action Plan. 26/11/1997 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/energy/library/599fi_en.pdf**
15. **COM/2000/0769 final. Green Paper - Towards a European strategy for the security of energy supply [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eur-lex.europa.eu/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexplus!prod!DocNumber&lg=en&type_doc=COMfinal&an_doc=2000&nu_doc=769**
16. **Directive 2001/77/EC of the European Parliament and of the Council of 27 September 2001 on the promotion of electricity from renewable energy sources in the internal electricity market // Official Journal. – 2001. – L 283. – P. 33–40.**

17. Directive 2003/30/EC of the European Parliament and of the Council of 8 May 2003 on the promotion of the use of biofuels or other renewable fuels for transport // Official Journal. – 2003. – L 123. – P. 42–46.

18. Право Европейского Союза: Учебник для вузов. 2-е изд. / Под. ред. С. Ю. Кашкина. – М.: Юристъ, 2008. – 1054 с.

19. Водяніков О. Ю. Гармонізація національного законодавства України у сфері використання біологічного палива із правом ЄС [Електронний ресурс] / О. Ю. Водяніков. – Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=1192>

20. Council Directive 2003/96/EC of 27 October 2003 restructuring the Community framework for the taxation of energy products and electricity // Official Journal. – L 283. – 31.10.2003. – P. 51.

* Білоцький Сергій Дмитрович – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного права Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

УДК 349.6(477)

Олена Гріненко *
Оксана Мірошниченко *

ДОСТУП ДО ПРАВОСУДДЯ З ПИТАНЬ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОВКІЛЛЯ, У КОНТЕКСТІ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТИВ

У статті досліджуються проблемні питання реалізації права громадян України на доступ до правосуддя з питань довкілля, а також механізми імплементації в національне законодавство та правозастосовну практику положень Орхуської конвенції про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля, 1998 року.

Ключові слова: Орхуська конвенція, законодавство України в сфері охорони навколишнього середовища, правозастосовна практика, доступ громадськості до правосуддя.

Гріненко Е. А., Мірошниченко О. П. Доступ к правосудию по вопросам, касающимся окружающей среды, в контексте законодательства Украины и европейских стандартов.

В статье исследуются проблемные вопросы реализации права граждан Украины на доступ к правосудию по вопросам окружающей среды, а также механизмы имплементации в национальное законодательство и правоприменительную практику положений Орхусской Конвенции о доступе к информации, участии общественности в процессе принятия решений и доступе к правосудию по вопросам, касающимся окружающей среды, 1998 г.

Ключевые слова: Орхусская конвенция, законодательство Украины в сфере охраны окружающей среды, правоприменительная практика, доступ общественности к правосудию.

Grinenko O. O., Miroshnychenko O. P. Access to justice concerning the environment in the context of legislation of Ukraine and European standards.

The article deals with topical issues of the Ukrainian citizens' rights on access to justice in environmental matters, as well as mechanisms for implementation into national legislation and enforcement of practice of the Aarhus Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice in Environmental Matters relating to the environment, 1998.

Keywords: Aarhus Convention, Ukrainian legislation in environmental matters, enforcement practice, public access to justice.

Одним із основних завдань у сфері екологічної політики для України є прискорений перехід до запровадження міжнародних принципів збалансованого сталого розвитку